

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ
УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до проходження навчальної практики
з фінансів та кредиту
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності
072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
освітньої програми «Фінанси і кредит»
денної та заочної форм навчання

ЛУЦЬК 2025

УДК 336.77:378-027.22(072)
М 54

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Волинського національного університету
імені Лесі Українки
(протокол № 6 від 20 лютого 2025 р.)

Рецензенти: Буняк Н. М., кандидат економічних наук, доцент
кафедри менеджменту Волинського національного
університету імені Лесі Українки

М 54

Методичні рекомендації до проходження навчальної практики з фінансів та кредиту для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок освітньо-професійної програми Фінанси і кредит / уклад. Матвійчук Н. М., Теслюк С. А. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2025. 48 с.

Методичні рекомендації до проходження навчальної практики з фінансів та кредиту для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок денної та заочної форми навчання містять основні вимоги до проходження практики, оформлення супровідної документації, оформлення та написання звіту з проходження практики. Методичні рекомендації розроблені на основі чинного законодавства України, нормативно-правових документів Міністерства освіти і науки України, Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Рекомендовано здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок.

УДК 336.77:378-027.22(072)
М 54

© Матвійчук Н. М., Теслюк С. А.

©Волинський національний
університет імені Лесі Українки, 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. Мета та завдання навчальної практики	5
2. Компетентності та програмні результати	6
3. Організація проведення практики	7
4. Опис розділів звіту про проходження практики	9
5. Вимоги до звіту про проходження навчальної практики	14
6. Порядок захисту звітів з практики	19
7. Критерії оцінювання результатів навчальної практики	19
8. Рекомендовані джерела інформації	22
Додатки	24

ВСТУП

Навчальна практика з фінансів та кредиту є невід'ємною складовою навчального процесу та організовується для здобувачів 2 курсу денної форми навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Навчальна практика зі спеціальності має на меті формування спеціальних знань і практичних навичок виконання завдань зі збору, обробки та аналізу фінансово-економічних даних з використанням комп'ютерної техніки.

Поглиблюючи теоретичні знання та набуваючи практичних знань, студенти здійснюють формування бази фінансово-економічних даних, аналіз фінансових систем конкретних організацій, опановують економіко-статистичні методи обробки фінансово-економічної інформації, поглиблюють вміння щодо узагальнення висновків та обґрунтування пропозицій щодо удосконалення окремих процесів на об'єктах дослідження.

Навчальна практика призначена для здобуття практичних навичок дослідної роботи за обраним фахом. У методичних вказівках розглянуто загальні питання організації, проведення та підведення підсумків навчальної практики спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

Навчальна практика здобувачів вищої освіти денної та заочної форми навчання першого рівня вищої освіти (бакалавр) за освітньою програмою Фінанси і кредит проводиться на другому році навчання.

Методичні вказівки до проходження навчальної практики з фінансів та кредиту здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок освітньо-професійної програми Фінанси і кредит розроблені на основі Положення про проведення практики здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 30.08.2023 р. (<http://surl.li/pqfhll>), Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» (МОН України № 93 від 08.04.1993 р.).

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ФІНАНСІВ ТА КРЕДИТУ

Метою проходження навчальної практики з фінансів та кредиту є закріплення отриманих теоретичних знань та формування практичних умінь та навичок фахової діяльності; розвиток фахових компетентностей щодо розрахунково-економічної, аналітичної, дослідної діяльності; формування соціально-особистісних компетентностей, необхідних для майбутньої роботи в професійному середовищі.

Реалізація мети навчальної практики передбачає вирішення наступних **завдань**:

- закріплення навичок збору, систематизації, аналізу та оформлення даних, які характеризують стан та результати діяльності банківської системи, страхового ринку, фондового ринку та їх учасників, небанківських фінансово-кредитних установ, інших об'єктів практики;
- розвиток навичок збору даних для проведення розрахунку економічних показників діяльності;
- набуття вмінь обробки масивів фінансово-економічної інформації економіко-статистичними методами, їх аналіз, оцінка, інтерпретація одержаних результатів та обґрунтування висновків;
- розвиток вмінь підготовки інформаційних оглядів, аналітичних звітів;
- формування важливих фахових якостей, стійкого інтересу до фахової діяльності;
- набуття навичок щодо узагальнення висновків і результатів, одержаних у процесі проходження практики та їх публічної презентації;
- розвиток самостійного мислення та інтерпретації при оцінці результатів розрахунків;
- формування навичок роботи в команді та взаємодії у фаховому середовищі.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Навчальна практика з фінансів та кредиту здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спрямована на досягнення таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК12 Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки,

особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

В результаті проходження навчальної практики з фінансів та кредиту здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок повинні

знати:

- законодавчо-правову базу функціонування фінансових, бюджетних установ, підприємств та інших суб'єктів господарювання;
- суть, функції, види та роль бюджетних організацій, фінансових структур та господарюючих суб'єктів у фінансовій системі України;
- методи розрахунку відсотків за депозитами та кредитами.

вміти:

- працювати з нормативно-правовими актами;
- здійснювати пошук та аналіз економічної інформації;
- добирати економічну літературу, інформаційно-аналітичні джерела;
- обробляти інформацію, необхідну для проведення аналітичних розрахунків та виконання індивідуального завдання у сфері фінансів та кредиту;
- здійснювати діагностику ефективності фінансових, бюджетних установ та підприємств;
- виявляти недоліки, ризики та загрози фінансовій безпеці та ефективності діяльності фінансових, бюджетних установ та підприємств;
- представляти результати проведеного дослідження, отриманого як результат виконання індивідуального завдання.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Навчальна практика з фінансів та кредиту проводиться на основі поєднання

поглибленого вивчення теоретичної частини та формування практичних навичок щодо пошуку, збору та аналізу фінансово-економічної інформації про діяльність фінансових структур. За своїм змістом навчальна практика має сприяти формуванню у здобувачів вищої освіти фахових вмінь та навичок ведення дослідно-аналітичної роботи.

Навчальна практика базується на дисциплінах фахового циклу. З метою проходження практики здобувач повинен оволодіти загальними і спеціальними фаховими компетентностями, які формуються впродовж навчання на 2 курсі. Навчальна практика з фінансів та кредиту здійснюється відповідно до графіку навчального процесу.

Організація й навчально-методичне керівництво практикою здобувачів здійснюється кафедрою фінансів у навчальних аудиторіях під керівництвом викладачів кафедри без відриву від навчання. Порядок проведення навчальної практики визначається кафедрою фінансів.

Обов'язки керівника практики:

- ✓ здійснює загальну організацію практики, тобто розробляє організаційні заходи, що забезпечують її підготовку та проведення;
- ✓ здійснює контроль за проходженням практики студентів;
- ✓ розробляє робочу програму, методичні рекомендації до проведення навчальної практики;
- ✓ забезпечує якість проходження практики згідно з затвердженою програмою;
- ✓ забезпечує комунікацію зі студентами з приводу формування звітності з проходження практики;
- ✓ контролює забезпечення безпечних умов для проходження практики здобувачами, проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки.

Здобувачі освіти у період проходження навчальної практики повинні:

- ✓ виконувати завдання, передбачені програмою практики та планом-графіком проходження практики;

- ✓ вивчити та суворо дотримуватись правил охорони праці;
- ✓ дотримуватись календарного плану проходження навчальної практики;
- ✓ надати керівнику практики письмовий звіт про виконання усіх завдань

та захистити звіт з навчальної практики відповідно встановлених термінів.

4. ОПИС РОЗДІЛІВ ЗВІТУ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Кожен здобувач під час проходження навчальної практики з фінансів та кредиту повинен виконати такі завдання:

1. Аналіз нормативно-правової бази, що регулює діяльність бази практики (один нормативно-правовий акт, внутрішні документи) (Додаток А);
2. Аналіз основних показників діяльності бази практики, її історії, структури, напрямів діяльності та місця на ринку (у фінансовій системі).
3. Набуття вмінь розраховувати відсотки за депозитами.
4. Ознайомитися з методами нарахування відсотків за кредитами та набуття вмінь розраховувати відсотки за кредитом на прикладі конкретного банку.
5. Набуття вмінь розв'язувати фінансові задачі.

Банківські установи та фінансові компанії

В **1 розділі** здобувач повинен ознайомитися із загальною характеристикою діяльності бази практики, історією створення, організаційною структурою та місцем в фінансовій системі. Також необхідно звернути увагу на організаційно-правову форму банку, склад акціонерів, види ліцензій банку.

Потрібно розглянути і описати основні напрями діяльності банку (фінансової компанії) та нормативне регулювання його діяльності (стратегія, внутрішні положення, інструкції тощо).

При аналізі діяльності банку слід враховувати його місію і завдання, стратегію розвитку, різноманітність пропонованих продуктів і послуг, перш за все за кредитним та депозитним сегментами, специфічні особливості діяльності і розвитку, методи, що використовуються для просування продуктів і послуг,

ефективність реклами.

Окремим пунктом слід виділити аналіз одного із законів в сфері банківської діяльності, небанківських фінансово-кредитних установ, грошового обігу, валютного регулювання та фондового ринку, що регламентує діяльність бази практики з додатку А. Якщо декілька студентів проходять практику на одній базі, викладач визначає конкретний закон для аналізу.

Потрібно, вивчивши вказаний законодавчий акт, коротко викласти його структуру і зміст. При цьому слід звернути увагу на:

- сферу застосування даного документа;
- перелік видів діяльності та операцій, які підпадають під регулювання;
- важливість регулюючих норм з точки зору контролю над ризиками відповідного виду діяльності на фінансовому ринку, забезпечення стабільності фінансової системи і фінансового ринку, захисту інтересів його учасників;
- можливі наслідки невиконання норм, що містяться в документі;
- зміни, які були внесені в нормативний акт упродовж останніх 3 років та причини змін.

Також слід визначити необхідність і обґрунтованість застосування даного документа в сучасних умовах, зробити висновки про значущість даного документа в системі фінансового регулювання та необхідність його вдосконалення (якщо така потреба існує).

Для аналізу використовувати останню редакцію нормативного акту.

В рамках **II розділу** здобувач повинен провести аналіз діяльності обраного банку (фінансової компанії), використавши для цього наступні показники:

- обсяг та динаміка активів, власних коштів, зобов'язань в цілому і за основними елементами;
- обсяг та динаміка прибутку, основних видів доходів і витрат банку;
- кількість філій, відділень, кількість банкоматів / терміналів, кількість співробітників банку;
- економічні нормативи;
- кількість клієнтів, структура (фізичні особи / юридичні особи), їх

динаміка.

Основними джерелами інформації про діяльність комерційного банку є: офіційний сайт (та звітність, що представлена на сайті банку), сайт НБУ та інші джерела.

За результатами аналізу необхідно зробити висновок про ефективність діяльності банку і його конкурентні позиції на ринку банківських послуг.

Альтернативою виконання зазначених вище завдань є проходження онлайн-практики в Приватбанку (<https://practice.privatbank.ua/>; <http://surl.li/poknv>), обов'язковим результатом якої є одержання сертифікату.

Суб'єкти господарювання

В **1 розділі** здобувач повинен повинен ознайомитися із загальною характеристикою діяльності бази практики, історією створення, організаційною структурою та місцем на ринку. Також необхідно звернути увагу на організаційно-правову форму підприємства.

Потрібно розглянути і описати основні напрями діяльності підприємства (проаналізувати продукцію, яку виробляє підприємство, або послуги, які надає) та нормативне регулювання його діяльності (статут, внутрішні положення, інструкції тощо). Важливим є опис місця бази практики на ринку (частка на ринку, основні конкуренти та контрагенти), чисельності працівників та її динаміки, середньої заробітної плати та її порівняння з середньою зарплатою по Україні та регіону (за наявності таких даних).

Окремим пунктом слід виділити аналіз одного із законів, що регламентує діяльність бази практики з додатку А. Якщо декілька студентів проходять практику на одній базі, викладач визначає конкретний закон для аналізу.

Потрібно, вивчивши вказаний законодавчий акт, коротко викласти його структуру і зміст. При цьому слід звернути увагу на:

- сферу застосування даного документа;
- перелік видів діяльності та операцій, які підпадають під регулювання;
- важливість регулюючих норм;

- можливі наслідки невиконання норм, що містяться в документі;
- зміни, які були внесені в нормативний акт упродовж останніх 3 років та причини змін.

Також слід визначити необхідність і обґрунтованість застосування даного документа в сучасних умовах, зробити висновки про значущість даного документа та необхідність його вдосконалення (якщо така потреба існує).

Для аналізу використовувати останню редакцію нормативного акту.

В **II розділі** потрібно здійснити аналіз основних показників діяльності підприємства за 3 роки (прибуток, чистий дохід від реалізації, активи, зобов'язання тощо) та системи звітності.

Бюджетні установи

В 1 розділі здобувач повинен ознайомитися із загальною характеристикою діяльності бази практики, історією створення, організаційною структурою та значенням.

Потрібно розглянути і описати основні напрями діяльності бюджетної установи та нормативне регулювання його діяльності (внутрішні положення, інструкції тощо). Важливим є опис місця бази практики в економічній системі (взаємодія з іншими державними органами, фізичними особами чи суб'єктами господарювання), чисельності працівників та її динаміки, середньої заробітної плати та її порівняння з середньою зарплатою по Україні та регіону (за наявності таких даних).

Окремим пунктом слід виділити аналіз одного із законів, що регламентує діяльність бази практики з додатку А. Якщо декілька студентів проходять практику на одній базі, викладач визначає конкретний закон для аналізу.

Потрібно, вивчивши вказаний законодавчий акт, коротко викласти його структуру і зміст. При цьому слід звернути увагу на:

- сферу застосування даного документа;
- перелік видів діяльності та операцій, які підпадають під регулювання;
- важливість регулюючих норм;

- можливі наслідки невиконання норм, що містяться в документі;
- зміни, які були внесені в нормативний акт упродовж останніх 3 років та причини змін.

Також слід визначити необхідність і обґрунтованість застосування даного документа в сучасних умовах, зробити висновки про значущість даного документа та необхідність його вдосконалення (якщо така потреба існує).

Для аналізу використовувати останню редакцію нормативного акту.

В **II розділі** потрібно здійснити аналіз системи звітності бази практики та основних показників її діяльності за 3 роки.

Орієнтовний перелік індивідуальних завдань для органів Державної митної служби України зазначений у додатку Б.

Для виконання завдань у п. 2.2 (завдання виконуються для всіх баз практики) потрібно ознайомитися з:

- методами нарахування відсотків за депозитами (прості та складні);
- схемами нарахування відсотків за кредитами (ануїтетна та класична)

<https://ideabank.ua/uk/yak-porahyvatu-vidsotky-po-kredyty>;

- депозитним та кредитним калькуляторами <https://fin-calc.org.ua/ua/deposit/calculate/>.

Якщо студент проходить практику на базі банку, то розрахунки здійснює на прикладі цього банку, якщо база практики інша, - розрахунки здійснюються на прикладі банку, що відповідає номеру журналу в групі і відповідному номеру в додатку Ж.

Кожен здобувач на прикладі обраного банку повинен розрахувати дохід отриманий вкладником від строкового депозиту без можливості розірвання сумою 25 000 грн., розміщений на 3 міс. за умови нарахування простих та складних відсотків. Зміст п. 2.2 також повинен містити коротку інформацію про основні депозитні продукти банку.

Отримані результати порівняти та зробити висновки. Потрібно скористатися депозитним калькулятором на сайті банку та паралельно здійснити

розрахунки за допомогою формул.

Також потрібно здійснити аналіз кредитних продуктів, які пропонує обраний банк, та розрахунку щомісячних платежів по іпотечному кредиту терміном на 20 років. Вартість нерухомості здобувач визначає приблизно на основні доступних в інтернеті даних. Розрахунки потрібно здійснити за допомогою кредитного калькулятора, якщо такий є на сайті. Якщо його немає, то за допомогою сайту <https://fin-calc.org.ua/ua/deposit/calculate/>. При розрахунку враховувати всі додаткові комісії та платежі. Зміст четвертого завдання також повинен містити коротку інформацію про основні кредитні продукти банку.

Для виконання пунку 2.3 потрібно розв'язати задачі, зазначені в Додатку 3 , де x- це порядковий номер у журналі.

5. ВИМОГИ ДО ЗВІТУ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

При формуванні звіту з практики потрібно використовувати ілюстративний матеріал: таблиці, графіки, діаграми і т. д., складені здобувачем самостійно. У процесі підготовки здобувачем відповідей на завдання передбачається консультування з керівником у визначеному порядку.

Звіт про проходження навчальної практики включає:

- титульну сторінку;
- зміст;
- вступ;
- тематичні розділи;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки;
- супровідні документи (щоденник).

Звіт про проходження навчальної практики має бути виконаний українською мовою і оформлений із дотриманням усіх технічних вимог до наукових робіт. Звіт виконується рукописно або друкується за допомогою комп'ютера на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм)

через 1,5 міжрядкових інтервали. Обсяг текстової частини звіту повинен становити 25-30 сторінок. Зазначений вище обсяг звіту розрахований на використання при його оформленні комп'ютері.

Шрифт – Times New Roman, 14 пт. Текст розміщують на сторінці з такими берегами: лівим – 20 мм, правим – 10 мм, верхнім – 20 мм, нижнім – 20 мм. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, малюнків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють внизу сторінки по центру крапки в кінці.

Звіт складається з двох частин: текстової та документальної. Текстова частина звіту повинна бути поділена на 3 розділи з виділенням окремих питань плану та пов'язується з документами, які містяться в додатках.

Заголовки структурних частин звіту про навчальну практику: «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами по центру шрифт. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Відстань між заголовком та текстом повинна дорівнювати 2 інтервалам. Кожну структурну частину звіту треба починати з нової сторінки.

Титульна сторінка звіту про проведення практики оформляється згідно додатку В.

Зміст подають після титульної сторінки на початку звіту про проходження практики (додаток Д). Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх структурних частин роботи, зокрема вступу, розділів, підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків та ін.

У вступі (1-2 сторінки) обґрунтовується актуальність проходження практики згідно з програмою, формується мета та завдання, визначаються об'єкти практики та джерела інформації.

Таблиці (рисунки) у звіті про навчальну практику нумерують послідовно в межах розділу (додаток Е). В правому верхньому куті над відповідним

заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці у розділі, між якими ставиться крапка, наприклад, «Таблиця 1.1» (перша таблиця першого розділу). При переносі частини таблиці на іншу сторінку слово «Таблиця» і її номер зазначають один раз праворуч над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» і подають номер таблиці, наприклад, «Продовження табл. 1.1».

Назви рисунків розміщують після їхніх номерів, під самим рисунком, наприклад, «Рис. 1.1. назва рисунку». Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті.

При написанні звіту про проходження навчальної практики студент повинен подати покликання на джерела, використанні в роботі. Також варто покликатися на офіційні вебсайти, з яких було використано інформацію. Покликання подають у квадратних дужках одразу після закінчення цитати, указуючи порядковий номер джерела у списку використаних джерел і відповідну сторінку та ставлячи крапку після квадратної дужки (наприклад, [4, с. 35].).

Висновки – завершальна частина звіту про проходження практики. Вони містять стислий виклад змісту практики, зроблених оцінок та узагальнень під час аналізу, пропозицій автора щодо подальшого розвитку об'єкта практики.

Список використаних джерел містить складений за чинними бібліографічними правилами перелік використаних наукових та інформаційних джерел. Список використаних джерел треба розміщувати одним із таких способів: у порядку появи покликань у тексті (найбільш зручний для користування), за абеткою прізвищ перших авторів або заголовків.

Відомості про джерела, внесені до списку, потрібно подавати відповідно до Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ, 2016. 16 с. (Інформація та документація)

https://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2017/06_21_posylannia/dstu_8302.pdf.

Документальна частина звіту складається із документів, які є додатками до

текстової частини. Не допускається наявність незаповнених бланків відповідної документації.

Додатками можуть бути: графічний матеріал, таблиці великого формату, звітність, розрахунки тощо. Додатки позначають великими літерами української абетки, починаючи з А, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, И, О, Ч, Ї, наприклад, додаток А, додаток Б і т. д.

Кожний додаток треба починати з нової сторінки із зазначенням угорі з правої частини сторінки слова «Додаток А». У разі продовження цього додатка угорі в правому кутку пишуть «Продовження додатка А». Додаток повинен мати заголовок, який друкують по центру з великої літери окремим рядком.

Орієнтовний план звіту з практики для банків та інших фінансових компаній

ЗМІСТ
ВСТУП
РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА АТ КБ «ОЩАДБАНК»
1.1. Загальна характеристика діяльності АТ КБ «Ощадбанк»: історія створення, організаційна структура та місце в банківській системі
1.2. Основні напрями діяльності банку та нормативне регулювання його діяльності (стратегія, внутрішні положення, інструкції тощо)
1.3. Закон України «Про банки та банківську діяльність»: зміст, структура, сфера впливу та динаміка основних змін
РОЗДІЛ 2. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ
2.1. Аналіз основних показників діяльності банку.....
2.2. Нарахування відсотків за депозитами та кредитами
2.3. Розв'язування фінансових задач
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РОБОТИ БАЗИ ПРАКТИКИ
ВИСНОВКИ
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
ДОДАТКИ

Орієнтовний план звіту з практики для суб'єктів господарювання

ЗМІСТ
ВСТУП
РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТОВ «ЛІГА»
1.1. Загальна характеристика діяльності ТОВ «Ліга»: історія створення, організаційна структура та місце на ринку
1.2. Основні напрями діяльності товариства та нормативне регулювання його діяльності (стратегія, внутрішні положення, інструкції тощо)
1.3. Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю»: зміст, структура, сфера впливу та динаміка основних змін
РОЗДІЛ 2. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ
2.1. Аналіз основних показників діяльності товариства та система звітності
2.2. Нарахування відсотків за депозитами та кредитами
2.3. Розв'язування фінансових задач
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВА
ВИСНОВКИ
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
ДОДАТКИ

Орієнтовний план звіту з практики для бюджетних установ

ЗМІСТ
ВСТУП
РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕРЖАВНОЇ МИТНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
1.1. Загальна характеристика діяльності Держмитслужби України: історія створення та розвитку, організаційна структура і значення
1.2. Основні напрями діяльності Волинської митниці Держмитслужби та нормативне регулювання її діяльності (плани, внутрішні положення, інструкції тощо)
1.1. Закон України «Державну митну службу»: зміст, структура, сфера впливу та напрями його вдосконалення
РОЗДІЛ 2. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

2.1. Аналіз результатів роботи Держмитслужби України за 2024 р.
2.2. Нарахування відсотків за депозитами та кредитами
2.3. Розв'язування фінансових задач
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ БАЗИ ПРАКТИКИ
ВИСНОВКИ
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
ДОДАТКИ

До звіту додається належним чином оформлений та завірений підписом керівника практики щоденник, який містить:

1. Основні положення практики.
2. Відгук і оцінка роботи студента на практиці, який повинен містити підпис керівника практики від факультету.
3. Висновки керівника практики від факультету про роботу студента.

Календарний графік проходження практики та робочі записи студент заповнює потижнево. Щоденник можна здавати лише за умови його повного заповнення.

6. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ ЗВІТІВ З ПРАКТИКИ

Формою контролю за результатами навчальної практики є залік. Для отримання заліку здобувач повинен захистити результати проходження практики перед керівником, членами комісії та студентами. Для захисту звіту здобувач готує короткий (7-10 хв.) виступ та презентацію, що ілюструє отримані результати.

За три дні до захисту студент повинен зареєструвати звіт на кафедрі і подати викладачеві для ознайомлення.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Для оцінювання проходження практики використовується бально-рейтингова система оцінювання знань студентів за 100-бальною шкалою.

Оцінка за проходження практики та захист звіту про практику формується таким чином:

- 100 балів студент може отримати за проходження практики, оформлення звіту про практику та його. З них:

- 60 балів студент може отримати за оформлення звіту про навчальну практику, зокрема його текстової та документальної частин.

- 40 балів студент може отримати на захисті звіту про навчальну практику.

Отримана здобувачем освіти підсумкова оцінка у балах фіксується у 100-бальній шкалі.

Таблиця 2

Сума балів за 100-ю шкалою	Оцінка	Критерії оцінювання
90-100	відмінно	Виставляється за якісно складений, відповідно вимогам, звіт про проходження практики, повністю розкритий зміст проходження практики за всіма розділами, що передбачені програмою практики, наявність відмінної оцінки звіту про практику керівника практики, надання студентом розширених, чітких і повних відповідей на запитання членів комісії під час захисту звіту з навчальної практики.
82-89	дуже добре	Виставляється за якісно складений звіт про проходження навчальної практики, чітко розкритий зміст проходження практики за всіма розділами, що передбачені програмою практики, наявність позитивної оцінки звіту про практику керівника, надання студентом вірних відповідей на запитання членів комісії під час захисту звіту з практики.
75-81	добре	Виставляється за чітко розкритий зміст проходження практики за всіма розділами, що передбачені програмою практики, наявність позитивної оцінки звіту про практику керівника практики, надання студентом вірних відповідей на запитання членів комісії під час захисту практики, але які мають незначні неточності при формуванні.
67-74	задовільно	Виставляється за поверхнево розкритий зміст проходження практики за питаннями, що передбачені програмою практики, за окремими розділами відсутній аналіз показників, що характеризують господарську діяльність підприємства, наявність задовільної оцінки звіту про практику керівника практики,

		надання студентом відповідей на запитання членів комісії під час захисту практики, які мають поверхневий та неточний характер
60-66	достатньо	Виставляється за складений звіт про проходження виробничої практики, поверхнево розкриті питання проходження практики, що передбачені програмою практики, за окремими розділами відсутній аналіз показників, що характеризують господарську діяльність підприємства, наявність задовільної оцінки звіту про практику керівника практики із задовільною оцінкою, надання студентом відповідей на запитання членів комісії під час захисту практики, які мають поверхневий та неточний характер. По окремих питаннях студент дає помилкові відповіді.
1-59	незадовільно з можливістю повторного захисту	Проставляється за невиконання програми практики, частковий розгляд питань, передбачених програмою практики, у випадку незадовільної оцінки керівника практики щодо проходження практики студентом, негативної характеристики керівника, а також у випадку неточних та нечітких відповідей під час захисту, що свідчить про невиконання студентом цілей і завдань практики

Підсумкова оцінка виставляється за шкалою, наведеною в таблиці 2, і вноситься до заліково-екзаменаційної відомості та до залікової книжки студента.

Таблиця 2

Шкала оцінки

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
82-89	добре	B	вище середнього рівня
75-81		C	загалом хороша робота
67-74		D	непогано
60-66	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Методичне забезпечення практики:

1. Закон України «Про вищу освіту». [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Положення про проведення практики здобувачів освіти вищих навчальних закладів України, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України № 93 від 08.04.1993 р.
3. Наказ Міністерства освіти України № 351 від 20.12.1994 р. «Про внесення змін до Положення про проведення практики здобувачів освіти вищих навчальних закладів України».
4. Положення про проведення практики здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (Протокол Вченої ради ВНУ імені Лесі Українки №9 від 28 серпня 2023 р).
5. Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (Протокол Вченої ради ВНУ імені Лесі Українки № 9 від 28 серпня 2023 р).
6. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (Протокол Вченої ради ВНУ імені Лесі Українки № 2 від 26 лютого 2021 р).

8.2. Основна література:

1. Банківські операції: навч. посіб./ Н. І. Демчук, О. В. Довгаль, Ю. П. Владика. Дніпро: Пороги, 2017. 461 с.
2. Банківська система: підручник / О. М. Тридід, Б. В. Самородов, І. М. Вядрова та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т.С. Смовженко. Львів: «Новий Світ – 2000», 2020. 536 с.
3. Банківська система: навч. посіб. /О. І. Береславська, М. О. Кужелєв, Л. А. Клюско, О. В. Пернарівський та ін. / за заг. редакцією О.І. Береславської. Ірпінь,

УДФСУ. 2018. 486 с.

4. Банківські операції : підручник / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін.; за заг. ред. А. М. Мороза. [3-тє вид., перероб. і доп.]. К.: КНЕУ, 2018. 608 с.

5. Фінанси підприємств: навчальний посібник / Ситник Н. С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф.; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с.

8.3. Інформаційні ресурси:

1. Сайт Національного банку України. URL : [www. Bank.gov.ua](http://www.Bank.gov.ua)
2. Сервіс моніторингу реєстраційних даних українських компаній ОПЕНДАТАБОТ. URL : <https://opendatabot.ua/>
3. Господарський кодекс України зі змінами та доповненнями. URL: <https://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and- orders/gna1132-436-iv.html>
4. Податковий кодекс України зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
5. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Державна митна служба України. URL : <https://customs.gov.ua/>
7. Дані наглядової статистики НБУ. URL : <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist#5>.
8. Огляд банківського сектору. URL : https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2023-08.xlsx?v=6.
9. POWER BANKING. URL : <https://power.bank.gov.ua/>.
10. Як порахувати відсотки по кредиту. URL : <https://ideabank.ua/uk/yak-porahyvatu-vidsotky-po-kredyty>.
11. Депозитний та кредитний калькулятор. URL : <https://fin-calc.org.ua/ua/deposit/calculate/>.
12. Депозитний калькулятор. URL: <https://fin-calc.org.ua/ua/deposit/calculate/>.
13. Онлайн-практика в Приватбанку. URL: <https://practice.privatbank.ua/>.

ДОДАТКИ

Додаток А

Орієнтовний перелік індивідуальних завдань до I розділу*:

1. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні.
2. Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України.
3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».
4. Методичні рекомендації щодо організації та функціонування систем ризик – менеджменту в банках України.
5. Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи.
6. Закон України «Про банки і банківську діяльність».
7. Положення про здійснення банками фінансового моніторингу.
8. Закон України «Про Національний банк України».
9. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року.
10. Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки».
11. Закон України «Про страхування».
12. Закон України «Про фінансовий лізинг».
13. Закон України «Про фінансові послуги та фінансові компанії».
14. Закон України «Про платіжні послуги».
15. Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення».
16. Постанова Правління Національного банку України «Про затвердження правил зберігання, захисту, використання та розкриття банківської таємниці».
17. Закон України «Про інститути спільного інвестування».
18. Закон України «Про кредитні спілки».
19. Положення про порядок регулювання діяльності банківських груп.
20. Положення про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України.

21. Положення про порядок нагляду на консолідованій основі за небанківськими фінансовими групами.
22. Положення про порядок визначення системно важливих банків.
23. Положення про здійснення операцій із валютними цінностями.
24. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення».
25. Закон України «Про валюту і валютні операції».
26. Порядок розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів на вкладних (депозитних) рахунках у банках.
27. Основні засади грошово-кредитної політики на період воєнного стану.
28. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій та операцій з ощадними сертифікатами банку.
29. Положення про визначення банками України кредитного ризику за активними банківськими операціями.
30. Положення про ліцензування банків.
31. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті користувачів платіжних послуг.
32. Інструкція про порядок організації касової роботи банками та проведення платіжних операцій надавачами платіжних послуг в Україні.
33. Положення «Про Державну митну службу України».
34. Господарський кодекс.
35. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю.
36. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».
37. Закон України «Про акціонерні товариства».

* Перелік може бути доповнено іншими нормативно-правовими актами залежно від бази практики

Додаток Б**Орієнтовний перелік індивідуальних завдань для бази практики****Волинська митниця Держмитслужби**

1. Департамент контролю та адміністрування митних платежів
2. Департамент організації митного контролю та оформлення
3. Департамент боротьби з контрабандою та правопорушеннями митних правил
4. Управління нетарифного регулювання
5. Департамент митного аудиту та обліку осіб
6. Департамент запровадження міжнародної транзитної системи
7. Департамент з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації
8. Департамент міжнародної взаємодії
9. Департамент бухгалтерського обліку, планово-фінансової та господарської роботи
10. Департамент по роботі з персоналом
11. Управління внутрішнього аудиту
12. Організаційно-розпорядчий департамент
13. Організаційно-розпорядчий департамент
14. Відділ інформаційної безпеки
15. Відділ з питань запобігання та протидії корупції.

Додаток В

Зразок оформлення титульного аркуша звіту

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Кафедра фінансів

**Звіт
про навчальну практику
з фінансів та кредиту**

Студента (ки)

гр. -
ПП

Керівник практики
(посада, ППП)

підпис

Луцьк – 202_ р.

Додаток Д

Зразок оформлення змісту

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА АТ КБ «ОЩАДБАНК» (ВКАЗАТИ НАЗВУ БАЗИ)	4
1.1. Загальна характеристика діяльності АТ КБ «Ощадбанк»: історія створення, організаційна структура та місце в банківській системі	4
1.2. Основні напрями діяльності банку та нормативне регулювання його діяльності (стратегія, внутрішні положення, інструкції тощо)	7
1.3. Закон України «Про банки та банківську діяльність»: зміст, структура, сфера впливу та динаміка основних змін	9
РОЗДІЛ 2. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ	9
2.1. Аналіз основних показників діяльності банку.....	14
2.2. Нарахування відсотків за депозитами та кредитами	19
2.3. Розв'язування фінансових задач	20
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РОБОТИ БАЗИ ПРАКТИКИ	22
ВИСНОВКИ	24

Додаток Е*Зразок оформлення таблиць, рисунків та формул***Оформлення таблиць**

Таблиця 2.1

Кількість страхових компаній в Україні*

Кількість страхових компаній	Станом на 31.12.2018	Станом на 31.12.2019	На кінець кварталу	
			I кв. 2019	I кв. 2020
Загальна кількість страхових компаній	281	210	265	225
в т.ч. С «non-Life»	251	210	238	203
в т.ч. СК «Life»	30	23	27	22

*Складено на основі джерел [21; 40; 41]

Якщо таблиця розміщена на декількох сторінках (тобто розривається)

Таблиця 2.2

Кількість страхових компаній	Станом на 31.12.2018	Станом на 31.12.2019	На кінець кварталу	
			I кв. 2019	I кв. 2020
1	2	3	4	5
Загальна кількість страхових компаній	281	210	265	225
в т.ч. С «non-Life»	251	210	238	203

З наступної сторінки

Продовж. табл. 2.2

1	2	3	4	5
в т.ч. СК «Life»	30	23	27	22
Загальна кількість банківських установ	210	180	190	170

Оформлення рисунків

Рис. 2.1. Структура валових страхових премій станом на 31.03.2019 та 31.03.2020 р*.

*Джерело [21]

Оформлення формул

При нумерації формул за наявності посилань на них у тексті практики проставляються через крапку номер розділу та номер формули. Формула, що нумерується, наводиться посередині нового рядка (нумерація – з правого боку в дужках).

$$S = P + (1 + ni) \quad (2.1)$$

де P – початкова сума грошей,
 i – ставка простих процентів,
 n – число років.

Додаток Ж*Перелік банків для виконання розрахункових завдань*

1. Абанк
2. Акордбанк
3. Банк Альянс
4. Банк Інвестицій та Заощаджень
5. Банк Кредит Дніпро
6. Глобус
7. Ідея Банк
8. Комінбанк
9. Креді Агріколь Банк
10. Кредобанк
11. Кристалбанк
12. Львів Банк
13. МТБ Банк
14. ОКСІ Банк
15. ОТП Банк
16. Ощадбанк
17. Південний
18. Правекс Банк
19. ПриватБанк
20. ПУМБ
21. Радабанк
22. Райффайзен Банк
23. РВС Банк
24. Сенс Банк
25. Таскомбанк
26. Укргазбанк
27. Укрексімбанк
28. Укрсиббанк
29. Універсал Банк
30. Юнекс Банк

Додаток 3

1. Визначити грошові агрегати $M1$ $M2$, $M3$, якщо: транзакційні депозити — $21820+(10*x)$ млн. грн.; готівкові гроші — $510+(10*x)$ млн. грн.; строкові вклади — $218+(10*x)$ млн. грн.; депозитні сертифікати — $110+(10*x)$ млн. грн.

2. Визначити грошові агрегати: $M0$, якщо: $M3$ — $25\,380+(10*x)$ млн. грн.; кошти на строкових рахунках — $23\,000+(10*x)$ млн. грн.; внески до запитання — $1200+(10*x)$ млн. грн.; депозитні сертифікати — $100+(10*x)$ млн. грн.

3. Розрахуйте величину агрегатів грошової маси, якщо: готівка поза банками - $100+(10*x)$ млрд. грн.; готівка в касах юридичних осіб - $70+(10*x)$ млрд. грн.; депозити до запитання - $220+(10*x)$ млрд. грн.; строкові вклади - $380+(10*x)$ млрд. грн.; кошти за трастовими операціями - $90+(10*x)$ млрд. грн.; кошти на спеціальних карткових рахунках - 245 млрд. грн.

4. Визначити грошові агрегати: $M1$ $M2$, $M3$ якщо є: ощадні внески — $220+(10*x)$ млн. грн.; ощадні внески в спеціалізованих кредитних установах $110+(10*x)$ млн. грн.; запаси коштів на поточних рахунках — $21\,120+(10*x)$ млн. грн.; готівка на рахунках фізичних осіб — $210+(10*x)$ млн. грн.

5. Визначити грошові агрегати $M1$ $M2$, $M3$, якщо: готівка в касах юридичних осіб — $38171+x$ млн. грн.; вклади на ощадних рахунках до запитання — $13\,751+x$ млн. грн.; вклади строкових рахунків — $510+x$ млн. грн.; кошти на спеціальних рахунках — $130+x$ млн. грн.; вклади за трастовими операціями — $29+x$ млн. грн.

6. Визначте як зміниться номінальний обсяг ВВП, якщо швидкість обігу грошей становить 1,84 оборотів і залишається незмінною, а грошова пропозиція зростає з 259 до 391 млрд. грн

7. Визначити показник грошової бази та її частку у загальному обсязі грошової маси за такими даними про становище грошового ринку в країні: — готівкові гроші — $7700 + (10 * x)$ млрд. грн; — обов'язкові резерви комерційних банків у центральному банку — $1700 + (10 * x)$ млрд. грн; — кошти комерційних банків на кореспондентських рахунках у центральному банку — $4600 + (10 * x)$ млрд. грн; — кошти на поточних рахунках, внески до запитання — $11100 + (10 * x)$ млрд. грн; — депозитні сертифікати — 20 млрд. грн.

8. Відвідайте сайт Національного банку України, а саме Монетарний огляд за останній рік та визначте які тенденції (збільшення чи зменшення) і за рахунок чого демонструють такі показники: грошова база, грошовий мультиплікатор, грошова маса, депозити, кредити. Зробіть висновки.

Додаток Е

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015
«Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Дичківська О. О. Інноваційний менеджмент : конспект лекцій. Київ : ДІА, 2018. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Історія України. Львів, 2017. 153 с. 3. Лазор О. Я. Державне управління у сфері реалізації екологічної політики в Україні: організаційно-правові засади : монографія. Львів : Ліга-Прес, 2003. 542 с. 4. Ваш О. М. Етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2018. 104 с. 5. Гурманова Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., переробл. та допов. Київ : ЦУЛ, 2017. 193 с
Два автори	1. Мартиненко З. Е., Макар І. В. Управління підприємством: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2017. 296 с. 2. Палеха В. І., Карпова П. В. Менеджмент організацій : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 120 с. 3. Білоус С. І., Корнійчук В. П. Філософія освіти : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2016. 176 с. 4. Мороз І. С., Василенко Н. Ю. Маркетинг : конспект лекцій. Київ : Молодь, 2016. 102 с. 5. Вердіна С. А., Волков А. А. Контролінг : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Вердіна С. А., Волков А. А. Контролінг : навч. посіб. Вид. 3-тє., переробл. та допов. Херсон, 2017. 212 с.
Три автори	1. Тарнавська Г. Я., Марценюк Н. С., Герасимова Т. М. Фінанси : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2017. 412 с. 2. Пустовенко В. В., Максименко І. Л., Яким А.С. Безпека життєдіяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2017. 348 с.
Чотири автори	1. Інновації : навч. посіб. / Гуревич Д. Т., Чекан О. С., Грибан О. М., Макарова В. В. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 389 с. 2. Вища математика : конспект лекцій / Ткачук Т.С. та ін. Київ, 2015. 82 с
П'ять і більше авторів	1. Операційний менеджмент : підручник / С. М. Поплавська та ін. Київ : ЦУЛ, 2011. 267 с. 2. Охорона праці : навч. посіб. / О. І. Подольська та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2017. 264 с. 3. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : станом на 10 жовт. 2017 р. / К. І. Мягченко та ін. ; за заг. ред. І. М. Ливанова. Київ : ЦУЛ, 2017. 428 с.
Автор(и) та	1. Веретенко В. В. Міжнародний маркетинг : монографія / за заг. наук.

редактор(и)/ упорядники	ред. В. М. Марценюка. Київ, 2015. 374 с. 2. Бутенко М. П., Качур В. П., Петренко С. В. Психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Дутко. Київ : ЦУЛ, 2017. 332 с
Без автора	1. 30 років історичному факультету: історія та сьогодення (1986-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. В. В. Черепані. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 340 с. 2. Етнографія : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Гарапка; уклад. А. І. Гарапка. Київ : ЦУЛ, 2018. 320 с. 3. Міжнародні відносини : монографія / за ред. М. А. Березовського. Київ : ЦУЛ, 2016. 162 с. 4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: П. О. Бедрія, О. О. Петренка. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Тарнавського. Київ : ЦУЛ, 2016. 186 с. 6. Підготовка фахівців у ВНЗ в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Мукачево, 4-5 жовт. 2018 р. Мукачево : МДУ, 2018. 226 с. 7. Освіта в Україні: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Марценюк (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2017. 319 с. 8. Товарознавство / упоряд. В. Олексик. Київ, 2014. 804 с.
Багатотомні видання	1. Енциклопедія рослин / редкол.: І. М. Деркач та ін. Київ : ЦУЛ, 2016. Т. 8. 812 с. 2. Бюджетна система України: історія, стан та перспективи : у 3 т. / Акад. прав. наук України. Львів : Право, 2012. Т. 2 : Бюджетний менеджмент / заг. ред. Ю. П. Бубряка. 476 с. 3. Кучеренко Н. П. Казначейська справа : в 6 т. Київ : Право, 2016. Т. 3 : Контроль у системі Державного казначейства. 432 с. 4. Дендрофлора України. В 12 т. Т. 2. Дикорослі та культивовані дерева і кущі. Вип. 1. Покритонасінні / Л.І. Перхоменко. Київ : Наукова думка, 2012. 200 с.
Автореферати дисертацій	1. Петров О. Г. Музикотерапія : автореф. дис. ... канд. псих. наук : 12.00.06. Київ, 2009. 40 с.
Дисертації	1. Петрук Л. А. Дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Львів, 2004. 140 с. 2. Винниченко О. М. Контроль соціально-економічного розвитку промислових підприємств : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Київ, 2018. 344 с
Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2015. 98 с. 2. Конституція України : станом на 1 жовтня 2017 р. / Верховна Рада України. Київ : Право, 2017. 93 с. 3. Про вищу освіту : Закон України від 05.09.2016 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i> . 2016. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 4. Податковий кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i> . 2011. № 48-49. Ст. 536. 5. Про освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2018. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2018). 6. Питання соціального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2017 р. № 1060. <i>Офіційний вісник України</i> . 2018. № 5.

	С. 430–443. 7. Про інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2019-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2018 р. № 43/2018. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2018. 23 лют. (№ 35). С. 10. 8. Про затвердження Вимог до оформлення кандидатської дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2018 р. № 50. <i>Офіційний вісник України</i>. 2018. № 25. С. 139–141. 9. Інструкція щодо порядку оформлення і ведення особових справ отримувачів усіх видів соціальної допомоги : затв. наказом М-ва. праці та соц. політики від 19.09.2006 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2006. 19 верес. (№ 18). С. 15–16.
Архівні документи	1. Лист Голови Спілки «Первоцвіт» Г. Ф. Петренка на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Поповича щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Патенти	1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. No 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. No 13. 4 с. 2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. No 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. No 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	1. Марченко М. І., Кополович А. Д., Яким Б. М. Про точність визначення радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).
Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	1. Історична спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Петров, О. В. Олійник. Харків, 2000. 64 с. 2. Пам'ятки історії та мистецтва Закарпатської області : кат. довід. / авт.-упоряд.: М. Петрик та ін.; Упр. культури Закарпат. облдержадмін., Закарпат. іст. музей. Ужгород, 2003. 160 с.
Бібліографічні покажчики	1. Боротьба з злочинністю: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 3 / уклад.: О. В. Курішта, відп. за вип. Н. М. Щур; Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2017. 60 с. 2. Іван Марченко : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Петрик. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 9).
Аналітичний бібліографічний запис	

Складова частина видання (глави, розділу, статті) розділовий знак «дві навскісні риски» («//») можна замінювати крапкою, а відомості про документ (його назву), виділяти шрифтом (наприклад, курсивом).	
Частина видання: книги	1. Якса А. П. Економічна політика держави. <i>Двадцять п'ять років з економічним правом</i> : вибрані праці. Харків, 2017. С. 205–212. 2. Корнійчук Т. О. Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності. <i>Педагогіка</i> : навч. посіб. / за заг. ред. Т. О. Корнійчука. Київ, 2017. С. 195–197.
Частина видання матеріалів конференцій (тези доповіді)	1. Лалак Н. В. Шляхи підвищення мотивації молодших школярів до навчання // Анотовані результати науково-дослідної роботи інституту педагогіки за 2011 рік : збірник тез повідомлень. Київ, 2012. С.202–203. 2. Максименко Д. В. Методи оперативної діагностики виробничої діяльності підприємства // Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці : збірник тез та доповідей І Міжнародної науковопрактичної конференції (м. Київ, 21 лютого 2013 р.) / відпов. за випуск Мельничук Б.В. Київ, 2013. С.331–335. 3. Цехмістров І. І., Перець І.П. Про бюджет. <i>Дослідження проблем в Україні очима молодих вчених</i> : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3–4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.
Частина довідкового видання	1. Павлик І. М. Право інтелектуальної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 683. 2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. <i>Основи педагогіки освіти</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Дмитрука, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55. 3. Попович Н.І. Початкова освіта // Педагогічна енциклопедія. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.
Частина видання: продовжуваного видання	1. Куцінко Т. О. Адміністративне законодавство України: реалії та перспективи формулювання // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 2. Безруков С. А., Хмельов А. А. Дослідження циліндричних оболонок. Вісник Запорізького національного університету. Фізикоматематичні науки. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159. 3. Хорошилова С. А., Малафійк Л. О., Хмельов А. А. Моделювання складеної конструкції за допомогою матриць типу Гріна. Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.
Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	1. Кучеренко О. О. Конституційні права людини і громадянина // Часопис Київського університету права. 2007. № 4. С. 88–92. 2. Коваль Л., Коваль П. Переваги дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i> . 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 3. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe ₂ . <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i> . 2017. Vol. 18, No 2. P. 109–118.
Електронні ресурси	1. Україна очима дітей : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757 & (дата звернення: 15.11.2017). 2. Хміль А. А. Функції державної служби за законодавством України // Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 5. С. 115–118. URL:

	http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf. 3. Хміль І. О. Шляхи подолання правового нігілізму в Україні. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2016. № 3. – С. 20–27. – URL:http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017). 4. Куцкір Я. С., Махно Б. А., Борислав С. Г. Трансформація науковопедагогічної системи України протягом 90-х років XX століття: період переходу до ринку. Наука та інновації. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI:https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.
--	--

Додаток Ж

ПРИКЛАДИ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ

	ПРОСТІ ВІДСОТКИ		СКЛАДНІ ВІДСОТКИ	
формула	$S = P + (1 + ni)$	P – початкова сума грошей, i – ставка простих процентів, n – число років	$S = P(1 + i)^n$	P – початкова сума грошей n – число років i – ставка складних процентів
	$S = P \left(1 + \frac{i}{4} m \right)$	m – число кварталів	$S = P \cdot (1 + i_1)^{n_1} \times \dots \times (1 + i_k)^{n_k}$	$i_1, i_2, \dots, i_k$ – послідовні значення процентних ставок в періодах $n_1, \dots, n_k$
	$S = P \left(1 + \frac{i}{12} k \right)$	k – число місяців	$S = P \cdot (1 + i)^a \cdot (1 + bi)$	n = a + b – строк позики a – ціле число років b – дробова частина року

Приклади розв'язування задач

Задача 1

Іван поклав у банк **10 000 грн** під **12% річних** на **3 роки** за умовою нарахування простих відсотків. Яку суму він отримає після закінчення строку?

Розв'язання:

$$S = 10000 \times (1 + 0.12 \times 3) = 10000 \times (1 + 0.36) = 10000 \times 1.36 = 13600 \text{ грн}$$

Відповідь: 13 600 грн.

Задача 2

Петро поклав у банк **20 000 грн** під **10% річних** на **4 роки** з капіталізацією (нарахуванням складних відсотків). Яку суму він отримає?

Розв'язання:

$$S = 20000 \times (1 + 0.10)^4 = 20000 \times 1.4641 = 29282$$

Відповідь: 29 282 грн.

Задача 3

Марина відкрила депозит **30 000 грн** під **12% річних**, але відсотки нараховуються **щокварталу** (тобто **4 рази на рік**) протягом **2 років**. Яку суму вона отримає?

Формула для нарахування складних відсотків із кількома періодами нарахування:

$$A = P \left(1 + \frac{r}{n} \right)^{n \times t}$$

де:

- $n=4$ – кількість нарахувань на рік.

Розв'язання:

$$\begin{aligned} A &= 30000 \times \left(1 + \frac{0.12}{4} \right)^{4 \times 2} \\ &= 30000 \times (1.03)^8 = 30000 \times 1.2668 = 38004 \text{ грн} \end{aligned}$$

Відповідь: 38 004 грн.

1. Грошовий агрегат – це визначена законодавством відповідно до ступеня ліквідності специфічна група активів.

Грошові агрегати будуються шляхом приєднання до попередніх величин нових грошових компонентів у послідовності, що характеризує зменшення їх ліквідності.

Структуру грошової маси відповідно до агрегатного методу має наступний вигляд:

- $M0$ = готівка (гроші поза банками);
- $M1 = M0$ + депозити до запитання, грошові вклади на банківських рахунках;

- $M2 = M1 +$ строкові депозити, кошти на рахунках капітальних вкладень підприємств, валютні заощадження;

- $M3 = M2 +$ кошти клієнтів за трастовими операціями банків.

2. Кількісна теорія грошей визначає попит на гроші за допомогою **рівняння обміну** $M \cdot v = p \cdot Y$.

3.Кембріджське рівняння: $M = K \cdot P \cdot Y$, де $K = \frac{1}{v}$ – величина, обернена швидкості обертання грошей

4. Реальний попит на гроші: $\left(\frac{M}{P}\right)^D = K \cdot Y$, де $\frac{M}{P}$ – реальні грошові залишки.

5. Кейнсіанська теорія попиту на гроші вважає основним фактором ставку відсотка) $\left(\frac{M}{P}\right)^D = L(i, Y)$,

i – номінальна ставка процента;

Y – реальний дохід.

6. Попит на гроші, якщо припустити лінійну залежність, то отримаємо:

- $\left(\frac{M}{P}\right)^D = k \cdot Y - h \cdot i$,

- де k і h – коефіцієнти, які відображають чуттєвість попиту на гроші по доходу і ставці процента.

7. Пропозиція грошей (M^S) включає в себе готівку (C) поза банківською системою і депозити (D):

- $M^S = C + D$.

8. Додаткова пропозиція грошей, яка виникла в результаті появи нового депозиту обчислюється за формулою:

- $M^S = \frac{1}{rr} \cdot D$,

- де rr – норма резервування або (ставка) банківських резервів;

- D – початковий вклад (депозит)

- $\frac{1}{rr}$ – банківський мультиплікатор грошової експансії (розширення).

9. Грошова база: $MB = C + R$,

- де C – готівка;
- R – резерви.

10. Загальні резерви: $TR = R + ER$

- R – обов'язкові резерви;
- ER - надлишкові резерви.

11. Грошовий мультиплікатор: $m = \frac{M^s}{MB} \Rightarrow M^s = m \cdot MB$.

• **12.** Грошовий мультиплікатор можна представити через співвідношення готівка-депозити cr (коефіцієнт депонування) і резерви-депозити rr (норма резервування):

• $m = \frac{C + D}{C + R}$, або $m = \frac{cr + 1}{cr + rr}$,

• **13.** Норма депонування $cr = \frac{C}{D}$,

• **14.** Норма резервування $rr = \frac{R}{D}$.

• **15.** Пропозиція грошей (M^s) $M^s = \frac{cr + 1}{cr + rr} \cdot MB$.

Задача 4

Визначте величину грошових агрегатів $M1$, $M2$ і $M3$ на підставі таких даних (млрд дол.): невеликі термінові рахунки – 1630; великі термінові рахунки – 645; чекові рахунки – 448; нечекові ощадні рахунки – 300; готівка – 170.

Розв'язок:

$$M1 = \text{Готівка} + \text{Чекові рахунки} = 170 + 448 = 618 \text{ млрд дол.}$$

$$M2 = M1 + \text{Нечекові ощадні рахунки} + \text{Невеликі термінові рахунки} = 618 + 300 + 1630 = 2548 \text{ млрд дол.}$$

$$M3 = M2 + \text{Великі термінові рахунки} = 2548 + 645 = 3193 \text{ млрд грн.}$$

Додаток 3
Зразок трудової угоди

ТРУДОВА УГОДА

м. Луцьк

«___»_____20__р.

Волинський національний університет імені Лесі Українки, що є неприбутковою організацією, в особі проректора з навчальної роботи та рекрутації Громика Юрія Васильовича, який діє на підставі Довіреності № _____, (далі – Замовник), з одного боку, та громадянин

_____,
(прізвище, ім'я, по батькові)

який обіймає посаду в _____,

_____,
(назва підприємства – бази практики)

проживає _____ за

адресою _____, має паспорт
серії _____ № _____, виданий _____

_____ «___»_____20__р., (далі – Виконавець) з другого боку, уклали трудову угоду про те, що:

1. Замовник доручає, а Виконавець безпосередньо керує практикою _____ (к-ть) студентів _____ курсу _____ спеціальності _____

_____ протягом _____ тижнів з «___»_____20__р. по «___»_____20__р., згідно з Договором № _____ від «___»_____20__р., укладеним між базою _____ практики _____

(назва підприємства – бази практики)

і Волинським національним університетом імені Лесі Українки.

2. Виконавець зобов'язується:

2.1. Безпосередньо керувати практикою студентів, зазначених у п. 1, згідно з Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України.

2.2. Після закінчення практики подати до навчального закладу довідку, посвідчену керівником бази практики, про фактичну кількість студентів, які проходили практику, і терміни керівництва, котра є підставою для кінцевих фінансових

розрахунків за виконану роботу.

2.3. Про всі порушення студентами-практикантами розпорядку дня, техніки безпеки й невиконання програми негайно доповідати навчальному закладові.

2.4. У разі об'єктивної неможливості виконання, відповідно до п. 1, у встановлений термін обсягу роботи повинен завчасно попередити про це Замовника.

2.5. У разі невиконання роботи у визначений пп. 1 і 2.2 термін та незабезпечення належної якості роботи з вини Виконавця сума оплати, згідно з п. 3.3, може бути переглянута за згодою Замовника та Виконавця.

3. Замовник зобов'язується:

3.1. Виконати передбачені для навчального закладу умови Договору, зазначені в п.1.

3.2. Надавати Виконавцеві методичну допомогу в організації та проведенні практики.

3.3. Оплатити за фактично виконану роботу на підставі довідки, поданої Виконавцем, згідно з п. 2.2. Оплатити за ставками погодинної оплати праці працівників, зайнятих у всіх сферах народного господарства, за проведення навчальних занять із розрахунку 1 (одна) година на студента в тиждень. Оплатити в сумі _____ грн. (_____ _____ грн. _____ коп.) бухгалтерією навчального закладу.

3.4. Сторони погоджуються на здійснення оплати виконаних робіт у безготівковій формі, шляхом перерахунку коштів Замовником на персональний картковий рахунок Виконавця.

4. Ця трудова угода складена в одному примірнику та зберігається у Замовника.

5. Сторони несуть відповідальність за невиконання або неналежне виконання покладених на них зобов'язань відповідно до чинного законодавства України.

6. Юридичні адреси та банківські реквізити сторін:

Замовник:

Волинський національний університет
імені Лесі Українки

43025, м. Луцьк, проспект Волі, 13;

тел. 24-10-07;

р/р

UA738201720313221002201001912

Банк ДКСУ, м. Київ

МФО 820172 код 02125102

Одержувач – Волинський
національний університет
імені Лесі Українки.

Виконавець:

**Проректор з навчальної роботи та
рекрутації** _____

Ю. В. Громик

Навчально-методичне видання

**Матвійчук Наталія Миколаївна
Теслюк Софія Анатоліївна**

Методичні рекомендації

до проходження навчальної практики
з фінансів та кредиту

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за
спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
освітньої програми Фінанси і кредит
денної та заочної форм навчання

Друк – Волинський національний університет ім. Лесі Українки.

43025, м. Луцьк, просп. Волі, 13.

Тираж 50 прим. Обсяг 2,01 обл.-вид. Арк.

